

Stanovisko

odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 9/2009

Označení stanoviska: Úhrada nákladů za poskytování informací požadovaných členem zastupitelstva obce

Právní předpis: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů,

Ustanovení: § 82 písm. b), c)

Související právní předpisy: zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů;

Klíčová slova: právo člena zastupitelstva obce v souvislosti s výkonem jeho funkce, právo na informace

Datum zpracování: 20. července 2009

Zpracoval: Mgr. Petra Šimková, v. r.
projednáno s odborem legislativy a koordinace předpisů

Schválili: JUDr. Jan Horník, v. r., vedoucí oddělení kontroly
JUDr. Miroslav Brůna, v. r., vedoucí oddělení legislativně-právního
Ing. Marie Kostruhová, v. r., ředitelka odboru

Dotaz: *Lze žádat úhradu nákladů za poskytnutí informace požadované členem zastupitelstva obce podle § 82 zákona o obcích?*

Stanovisko:

Člen zastupitelstva obce má v souvislosti s výkonem své funkce právo na informace tak, aby mohl mandát svěřený mu občany obce v komunálních volbách vykonávat v souladu se složeným slibem člena zastupitelstva obce, jehož text je uveden v § 69 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“)¹.

¹ Ust. § 69 odst. 2 zákona o obcích: „Člen zastupitelstva obce skládá na začátku prvního zasedání zastupitelstva obce, jehož se po svém zvolení zúčastní, slib tohoto znění: "Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce (města, městyse) a jejích (jeho) občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.“

Podle § 82 písm. c) zákona o obcích má člen zastupitelstva obce při výkonu své funkce právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.

Předpokladem řádného vyřízení každého podání (včetně žádostí) je jeho správné vyhodnocení a podřazení pod příslušný procesní režim jeho vyřizování, který se u jednotlivých typů podání může podstatným způsobem lišit. Totéž platí i v případě žádosti o poskytnutí informace. Je proto třeba hned v úvodu konstatovat, že nelze směřovat poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“), a poskytování informací členům zastupitelstva obce dle ustanovení § 82 zákona o obcích. Žádá-li člen zastupitelstva obce o poskytnutí informace na základě § 82 zákona o obcích, nelze jeho žádost vyřizovat dle InfZ.

Ustanovení § 82 zákona o obcích obsahuje **rozdílnou úpravu poskytování informací, resp. určuje okruh subjektů**, kteří mají zvláštní postavení, na jehož základě mají přístup k informacím odlišného rozsahu, než jak stanoví InfZ. Konkrétní posouzení odůvodněnosti uplatněného požadavku na poskytnutí informace, tj. zda se v daném případě skutečně jedná o informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce, jak vyžaduje ustanovení § 82 písm. c) zákona o obcích, či nikoliv, je přitom záležitostí obce, resp. toho, kdo je o poskytnutí informace požádán. Řada informací bude pro členy zastupitelstva obce nedostupná např. z povahy správního řízení (viz princip neveřejnosti správního řízení), avšak většina informací zpravidla přímo či nepřímo souvisí s výkonem jejich funkce (např. v souvislosti se schvalováním rozpočtu obce, resp. rozpočtových změn v průběhu kalendářního roku).

Zákon o obcích však na rozdíl od § 17 InfZ, podle kterého *povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli (povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací)*, **možnost požadovat úhradu nákladů v souvislosti s poskytováním informace nestanoví.**

Z dikce § 82 zákona o obcích lze dovodit, že **je-li žadatel o informaci členem zastupitelstva obce a poskytnutí předmětné informace požaduje z titulu člena zastupitelstva obce na základě ustanovení § 82 zákona o obcích** upravujícího práva členů zastupitelstva obce (nikoliv v režimu stanoveném InfZ), má právo na **bezplatné**

poskytnutí takové informace. Zpoplatňování poskytnutí informací členovi zastupitelstva obce, za předpokladu, že o jejich poskytnutí tato osoba žádá z titulu své funkce, by znamenalo porušení § 82 zákona o obcích, neboť ten takovou možnost nepřipouští (srov. Čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle kterého *povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.*). Vychází se přitom z toho, že právo na informace je nezbytné pro efektivní realizaci mandátu člena zastupitelstva obce, řádné plnění povinností vyplývajících z titulu jeho funkce umožňující její náležitý výkon v souladu se složeným slibem, tj. v zájmu obce a jejích občanů.

Na žadateli (členovi zastupitelstva obce) **lze však v určitých případech výjimečně uplatňovat hrazení případných „materiálových nákladů“ spojených s poskytnutím takové informace**, např. na pořízení kopií či technického nosiče dat. Pokud je požadované množství kopií tak veliké, že nelze po konkrétní obci spravedlivě požadovat jejich poskytnutí, potom má obec právo požadovat úhradu za své kopie (princip rozumnosti). Mělo by se však vycházet z reálné situace na konkrétní obci (velké město oproti malé obci), aby obec kopie poskytovala v rámci své běžné činnosti. Zároveň lze ke zpoplatnění přistoupit pouze za podmínky, že člen zastupitelstva obce nevyužije jiné obcí nabídnuté možnosti bezplatného získání informací (např. nahlédnutím do materiálů, umožněním učinit si výpisy nebo kopie vlastním záznamovým zařízením).

Člen zastupitelstva obce samozřejmě může žádat obec jako povinný subjekt o informace týkající se její působnosti rovněž podle InfZ. V takovém případě je ustanovení § 17 InfZ plně aplikovatelné. Ustanovení § 14 odst. 2 InfZ² stanoví náležitosti žádosti o informace tak, aby byla žádost o informace vyřizována v režimu InfZ. Nejsou-li tyto podmínky splněny, nejedná se o žádost ve smyslu tohoto zákona (viz § 14 odst. 4 InfZ³).

Závěr:

² Ust. § 14 odst. 2 InfZ: „Ze žádosti musí být zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona. Fyzická osoba uvede v žádosti jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo, není-li přihlášena k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště. Právnícká osoba uvede název, identifikační číslo, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla. Adresou pro doručování se rozumí též elektronická adresa.“

³ Ust. § 14 odst. 4 InfZ: „Neobsahuje-li žádost náležitosti podle odstavce 2 věty první a adresu pro doručování, případně není-li elektronická žádost podána podle odstavce 3, není žádostí ve smyslu tohoto zákona.“

Pokud člen zastupitelstva obce žádá po orgánech obce při výkonu své funkce informace podle § 82 zákona obcích, má právo na jejich bezplatné poskytnutí. Úhradu nákladů lze po členovi zastupitelstva obce požadovat pouze tehdy, pokud by byly náklady na jejich poskytnutí pro obec nepřiměřeně zatěžující a současně pokud člen zastupitelstva obce nevyužije jiné obcí nabízené formy umožňující bezplatné získání informací (např. nahlédnutím do dokumentu, pořízením výpisu).

Poznámky:

- stanovisko popisuje právní stav ke dni zpracování
 - stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud
-